

EAK strateegiline tegevuskava 2026 – 2030

EESTI AKREDITEERIMISKESKUS
ESTONIAN ACCREDITATION CENTRE

EAK strateegiline tegevuskava 2026 – 2030

Eessõna

Hea lugeja!

Eesti Akrediteerimiskeskus (EAK) on tegutsenud alates 1999. aastast ning täidab Eesti riikliku akrediteerimisasutuse rolli, pakkudes sõltumatut ja usaldusväärset akrediteerimisteenust.

EAK akrediteerib vastavushindamisasutusi, milleks on katselaborid, kalibreerimislaborid, meditsiinilaborid, inspekteerimisasutused, sertifitseerimisasutused, tõendamisasutused ja tasemekatsetuste korraldajad. EAK akrediteerimisprotsess ja protseduurid peavad vastama rahvusvahelistele nõuetele.

Strateegiaperioodil 2026–2030 keskendume sellele, et EAK teenused vastaksid nii era- kui ka avaliku sektori vajadustele. Pöörame erilist tähelepanu digilahenduste kasutuselevõtule. Tugevdame oma pädevusi, arendame rahvusvahelist koostööd, suurendame teadlikkust akrediteerimise rollist ühiskonnas ning tagame akrediteerimissüsteemi jätkusuutlikkuse.

Eire Endrekson
EAK juhataja

Sisukord

EAK strateegiline tegevuskava 2026 – 2030	1
EAK strateegiline tegevuskava 2026 – 2030	2
Eessõna	2
Sisukord	3
Põhiväärtused	4
Missioon.....	4
Strateegilised eesmärgid ja tegevussuunad	5
EESMÄRK 1	5
Turu ja avaliku sektori valdkondlike vajadusi arvestava akrediteerimisteenuse osutamine	5
EESMÄRK 2.....	7
Täita akrediteerimisasutusele esitatavaid nõudeid ja olla riigile usaldusväärseks partneriks Eesti riikliku akrediteerimisasutusena tegutsemisel	7
EESMÄRK 3	10
Akrediteerimisprotsessi efektiivsuse tõstmine ja digitaliseerimine	10
EESMÄRK 4	12
EAK akrediteerimisalase kompetentsi kestlikkuse kindlustamine	12
EESMÄRK 5	14
Akrediteerimisalase teadlikkuse tõstmine ühiskonnas	14
Kokkuvõte.....	16

Põhiväärtused

Usaldusväärsus

Oleme avatud, erapooletud ja sõltumatud. Tegutseme läbipaistvalt ja järgime oma juhtpõhimõtteid ja protseduure.

Tegutseme vastavalt oma sõnadele ja peame kinni oma lubadustest. Hoiame informatsiooni konfidentsiaalsena.

Kompetentsus

Osutame oma teenuseid kõrgel professionaalsel tasemel. Hindame kõrgelt uute teadmiste omandamist ja pidevat õppimist.

Toetame oma töötajate arengut koolituste, teadmiste jagamise ja uute tehnoloogiate kasutuselevõtu kaudu, et käia kaasas muutustega.

Ausus ja eetilisus

Tegutseme läbipaistvalt, oleme ausad ja eetilised ning kohtleme kõiki osapooli õiglaselt ja lugupidavalt.

Missioon

Tagada sõltumatu, usaldusväärse, kõrgetasemelise ning era- ja avaliku sektori vajadustele vastava akrediteerimisteenuse pakkumine ettevõtjatele, ametiasutustele ja avalikkusele toetamaks Eesti ettevõtlust ja rahvusvahelist konkurentsivõimet.

Strateegilised eesmärgid ja tegevussuunad

EESMÄRK 1

Turu ja avaliku sektori valdkondlike vajadusi arvestava akrediteerimisteenuse osutamine

Eesti Akrediteerimiskeskus (EAK) pakub akrediteerimisteenuseid katselaboritele, kalibreerimislaboritele, meditsiinilaboritele, inspekteerimisasutustele, sertifitseerimisasutustele, tõendamisasutustele ja tasemekatsetuste korraldajatele. Akrediteeritavad tehnilised valdkonnad on kirjeldatud ja avaldatud EAK kodulehel dokumendis „EAK poolt pakutavate teenuste loetelu“.

EAK eesmärk on tagada kvaliteetne ja jätkusuutlik akrediteerimisteenuse pakkumine, vastavalt Eesti era- ja avaliku sektori vajadustele. EAK poolt on oluline reageerida ja vastata reaalsele turunõudlusele vastavushindamise valdkonnas. Otsus laieneda uutesse tehniliste valdkondadesse tehakse eelkõige kasvavast vajadusest uute vastavushindamisteenuste järele.

Osade EAK klientide jaoks on oluline nende vastavushindamistegevuste rahvusvaheline tunnustatus. EAK on Euroopa akrediteerimiskoostöö organisatsiooni EA (*edaspidi* EA) ning 1. jaanuarist 2026 rahvusvahelise organisatsiooni Global Accreditation Cooperation Incorporated liige.

Lähtume põhimõttest, et akrediteerimine peab olema isetasuv. Väikese nõudlusega valdkondade rahastamisel oleks edaspidi olulisel kohal akrediteerimist nõudva huvipoolte panus valdkonnas akrediteerimisvõimakuse ülalpidamiseks, vältides seeläbi skeemi ülalpidamisega seonduvate kulude katmist teiste EAK poolt akrediteeritud valdkondade ja asutuste arvelt.

Tegevussuunad:

- Pakkuda kvaliteetset hindamisteenust ja säilitada huvipoolte vajadustele vastav liikmelisus Euroopa ja rahvusvahelistes akrediteerimiskoostöö organisatsioonides ja vastastikuse tunnustamise kokkulepped.
- Laiendada piisava turunõudluse või huvipoolte finantseeringu olemasolul akrediteerimistegevusi uutesse valdkondadesse.

- Kaasata huvitatud osapooli uutesse tehnilistesse valdkondadesse laiendamise protsessi.
- Analüüsida akrediteerimistasude asjakohasust ja koostöös huvipooltega tagada akrediteerimisskeemi isetasuvus.

Soovitavad tulemused:

- ✓ Akrediteeritud asutuste arv ei vähene.
- ✓ Lisandunud uued akrediteerimisvaldkonnad vastavalt turunõudlusele või huvipoolte vajadusele (keskmiselt 2 uut valdkonda aasta jooksul).
- ✓ Uute skeemide juurutamisel ja muutmisel on huvitatud osapooled vajadusel kaasatud.
- ✓ EAK liikmelisus Euroopa ja rahvusvahelistes akrediteerimiskoostöö organisatsioonides ning vastastikuse tunnustamise kokkulepped vastavad Eesti vajadustele.
- ✓ Akrediteerimissüsteemi tulud katavad tegevuskulud.
- ✓ Akrediteerimine on korraldatud isetasuval ja kulupõhisel alusel ning väikese nõudlusega valdkondade akrediteerimisvõimekus on tagatud huvitatud osapoolte panuse kaudu.
- ✓ Klientide rahulolu akrediteerimisteenusega püsib vähemalt senisel heal tasemel, kus keskmine rahulolu on 4,5 viie palli süsteemis.

EESMÄRK 2

Täita akrediteerimisasutusele esitatavaid nõudeid ja olla riigile usaldusväärseks partneriks Eesti riikliku akrediteerimisasutusena tegutsemisel

Eesti akrediteerimissüsteemi rahvusvahelise tunnustuse ja usaldusväärsuse säilitamiseks tuleb tagada pidev vastavus akrediteerimisasutusele esitatavatele nõuetele.

Maailm meie ümber on pidevas muutumises – tehnoloogia areneb, regulatiivsed ootused täienevad ning rahvusvaheline koostöö süveneb. Selle tõttu muutuvad ka akrediteerimisasutustele esitatavad nõuded. Eesti akrediteerimissüsteem peab olema paindlik, et kohaneda nende arengutega ning säilitada oma usaldusväärsus ja konkurentsivõime.

Selleks, et järgnevatel aastatel pakkuda usaldusväärset ja kvaliteetset akrediteerimisteenust ning säilitada rahvusvaheline tunnustatus peab Eesti akrediteerimissüsteem jätkuvalt vastama rahvusvahelistele nõuetele. EAK peab säilitama juhtimissüsteemi ja akrediteerimistegevuse vastavuse määruse 765/2008/EÜ, akrediteerimisasutuste standardi ISO/IEC 17011 ning rahvusvaheliste akrediteerimiskoostöö organisatsioonide poolt välja töötatud juhendite nõuetele.

EAK on EA (*edaspidi* EA) liige ning EA mitmepoolse vastastikuse tunnustamise lepingu MLA liige kalibreerimislaborite, katselaborite ja inspekteerimisasutuste, kõigi sertifitseerimistegevuste (toote, isikute, juhtimissüsteemi) ja kasvuhoonegaaside heitkoguste tõendamisasutuste akrediteerimise alal. 1. jaanuarist 2026 on EAK rahvusvahelise organisatsiooni Global Accreditation Cooperation Incorporated liige ning vastastikuse tunnustamise lepingu MRA liige kalibreerimise-, katse- ja meditsiinilaborite ning inspekteerimisasutuste akrediteerimise alal.

Tänu EA ja Global Accreditation Cooperation Incorporated liikmelisusele saavad EAK kliendid oma akrediteeritud vastavushindamistegevusele rahvusvahelise tunnustuse, kuid sellega kaasneb kohustus täita liikmelisusega kaasnevad nõudmised ja kohustused, sh osaleda komiteede ja töörühmade töös, teha rahvusvahelist koostööd sh korraldada koosolekuid ning osaleda EA vastastikuses hindamises.

Arvestades, et EAK täidab toote nõuetele vastavuse seaduse alusel Eesti akrediteerimisasutusena riigi haldusülesannet, on tähtis strateegiline suhtlus riigiga. Oluline on riigi sisend strateegiliste eesmärkide määratlemisel ja koostöös riigiga akrediteerimise rahastuspõhimõtete paika panemine. Samuti tuleks tõhustada koostööd riigiga sidumaks akrediteerimine enam riiklike arengukavadega ja prioriteetidega. Lisaks on EAK riigile partner akrediteerimisnõuete sätestamisel erinevates õigusaktides. Akrediteerimise asjakohane ja järjepidev rakendamine erinevates valdkondades aitab tugevdada majanduskeskkonda, toetab ettevõtluse usaldusväärsust ja suurendab vastavushindamiste tulemuste rahvusvahelist tunnustust.

Tegevussuunad:

- Säilitada ja tagada vastavus määruse 765/2008/EÜ ja ISO/IEC 17011 standardi nõuetele, et jätkata Eesti riikliku akrediteerimisasutusena.
- Osaleda rahvusvaheliste akrediteerimiskoostöö organisatsioonide liikmelisusega kaasnevas rahvusvahelises koostöös.
- Arendada EAK positsiooni partnerina õigusloome- ja poliitikakujundusprotsessides ning akrediteerimise rolli sidumisel riiklike arengukavade ja sektoristrateegiatega.
- Toetada riiki akrediteerimisalaste nõuete kehtestamisel.
- Tagada koostöös riigiga, et akrediteerimisasutuse finantseerimine võimaldaks katta akrediteerimisteenuse osutamise kulud, osalemise rahvusvahelises akrediteerimisalases koostöös ning akrediteerimisasutuse arengu.

Soovitavad tulemused:

- ✓ EAK jätkab tegutsemist Eesti riikliku akrediteerimisasutusena.
- ✓ EAK akrediteerimistegevus vastab rahvusvahelistele nõuetele, läbitud saab EA poolne hindamine ning EA poolt on tehtud positiivne otsus.
- ✓ On osaletud EA evalueerimistes ning korraldatud ja läbiviidud EA komiteede/töögruppide koosolekud.
- ✓ Akrediteerimine on lõimitud strateegiliselt olulistesse arengukavadesse ja poliitikatesse.
- ✓ Regulaatiivsed algatused arvestavad süsteemselt akrediteerimisvõimalusi.

- ✓ Akrediteerimisasutuse tulud võimaldavad katta tegevuskulud ning teha arenguks vajalikud investeeringud, sh säilib vastavalt määruse (EÜ) nr 765/2008 nõuetele akrediteerimisalase rahvusvahelise koostöö riigipoolne rahastamine.

EESMÄRK 3

Akrediteerimisprotsessi efektiivsuse tõstmine ja digitaliseerimine

EAK on võtnud eesmärgiks muuta akrediteerimisprotsessid EAK töötajate ja klientide jaoks kiiremaks, läbipaistvamaks ja vähem töömahukaks, rakendades digitaalseid lahendusi ja optimeerides EAK tööprotsesse.

Elektrooniliste lahenduste kasutuselevõtt aitab vähendada käsitsi andmesisestust, parandada andmevahetust ning tõsta akrediteerimisprotsessi kvaliteeti ja efektiivsust.

EAK tööprotsesside tõhusus on otseselt seotud teenuse kvaliteedi, usaldusväärsuse ja organisatsiooni sisemise toimimisega. Protsesside ja töövoogude ülevaatamine on oluline selleks, et vähendada ebaefektiivsust ja dubleerimist. Selgete vastutusalade ja töövoogude määratlemine aitab tagada, et igale töötajale on arusaadav, mida temalt oodatakse.

Tulemuseks on läbipaistev, sujuv ja hästi toimiv organisatsioon, kus selged sisemised protsessid ja digitaalsed lahendused toetavad kvaliteetset teenuseosutust ning väldivad ajakulu põhjustavat ümbertöötamist, topelttööd ja vigade parandamist.

Tegevussuunad:

- Võtta kasutusele elektroonilisi lahendusi ja töövahendeid.
- Luua ja juurutada kliendiportaali lihtsustamiseks suhtlust klientidega.
- Jätkata olemasolevate tööprotsesside kaardistamise, analüüsi ja kirjeldamisega vältimaks ebaselgusi, kattuvusi ja kitsaskohti.
- Rakendada optimaalselt ja tõhusalt EAK juhtimissüsteemi.

Soovitavad tulemused:

- ✓ Kasutusele on võetud uusi elektroonilisi lahendusi ja töövahendeid.
- ✓ Akrediteerimisprotsessi keskmine kestus püsib vähemalt senisel heal tasemel, kus esmahindamiste läbiviimine on keskmiselt 3 kuud ning järelevalvete läbiviimine 2 kuud.
- ✓ Käsitsi tehtavaid protsesse on automatiseeritud (nt taotluste esitamine, tunnistuste ja lisade koostamine).
- ✓ Kliendiportaali kaudu menetletud taotluste arv moodustab vähemalt 80% kõigist akrediteerimistaotlustest.
- ✓ Klientide rahulolu akrediteerimisprotsessiga püsib vähemalt senisel heal tasemel, kus keskmine rahulolu on 4,5 viie palli süsteemis.

EESMÄRK 4

EAK akrediteerimisalase kompetentsi kestlikkuse kindlustamine

EAK akrediteerimistegevuse edukus tugineb kvalifitseeritud ja kogenud personalile, kelle oskused ja teadmised vastavad rahvusvahelistele nõuetele. EAK ülesandeks tagada oma personali väljaõpe ja järjepidev professionaalne arendamine. EAK jaoks on olulised tema töötajad oma oskuste ja kogemustega ning asutuse dokumenteeritud juhtimissüsteem, millesse on koondatud EAK töötajate aastatepikkune kogemus ja teadmus. Peaassessorid peavad omama põhjalikke teadmisi juhtimissüsteemidest, akrediteerimisnõuetest ning hindamisprotsessidest, samuti oskama juhtida hindamisrühmi ja pidada läbirääkimisi klientidega. Lisaks on akrediteerimisteenuse piisavas mahus ja tasemel pakkumiseks vältimatult vajalik omada kompetentsete erialaassessorite ja ekspertide võrgustikku.

Strateegiaperioodil on oluline kindlustada töötajate soov töötada EAK-s pikaajakselt, panustada personali pidevasse arendamisse, kompetentside hajutamisse ja järelkasvu kindlustamisse, et tagada akrediteerimistegevuse jätkusuutlikkus ja vastavus rahvusvahelistele nõuetele. Selleks, et erialaassessorid ja eksperdid liituks meie kollektiiviga või osaleks võrgustikus, peab EAK olema piisavalt atraktiivne, pakkuma neile huvitavat tööd, kaasaegseid töötingimusi, asjalikku väljaõpet ja motiveerivat töötasu.

Keskendume töötajate pikaajalise motivatsiooni tagamisele, konkurentsivõimelise töötasu ja arenguvõimaluste pakkumisele ning erialaassessorite ja ekspertide võrgustiku laiendamisele.

Tegevussuunad:

- Tagada kvaliteetse akrediteerimistegevuse läbiviimiseks piisava arvu kvalifitseeritud püsipersonali olemasolu.
- Tagada akrediteerimisskeemis enam kui ühe peaassessori olemasolu.
- Hajutada skeemide jaotus erinevate peaassessorite vahel.
- Laiendada erialaassessorite ja ekspertide võrgustikku.
- Pakkuda tudengitele praktikaprogramme ja töövarjutamise võimalusi.

Soovitavad tulemused:

- ✓ Kehtivad akrediteerimislepingud on tähtaegselt täidetud.
- ✓ Kõik akrediteerimis- ja suurema klientide arvuga ning kompleksemad vastavushindamisskeemid on kaetud skeemihoidjatega.
- ✓ Iga peaassessor on asendatav teise assessoriga.
- ✓ Vähemalt iga tehniline valdkond on kaetud erialaassessori/eksperdiga.
- ✓ Vähemalt 1 tudeng aastas osaleb praktikaprogrammides või töövarjutamise võimalustes.

EESMÄRK 5

Akrediteerimisalase teadlikkuse tõstmine ühiskonnas

EAK edendab akrediteerimise tuntust ja mõistmist avalikkuse, ettevõtete ja ametiasutuste seas. Akrediteerimisalase teadlikkuse tõstmiseks ühiskonnas viib EAK läbi koolitusi ja infopäevi, et tutvustada nõudeid ja akrediteerimise olulisust erinevatele sihtrühmadele. EAK soovib koostöös haridus- ja teadusasutustega integreerida akrediteerimise teemad õppekavadesse ja koolitusprogrammidesse, et suurendada seeläbi tulevaste spetsialistide teadlikkust. Praktikas on ilmnunud, et õigusaktide ettevalmistamisel kajastuvad akrediteerimisega seotud nõuded ei pruugi alati olla piisavalt selged ega kooskõlas akrediteerimise põhimõtete ja nõuetega. Seda põhjustab vähene teadlikkus akrediteerimise sisust ning piiratud teadmine EAK poole pöördumise võimalustest asjakohase nõustamise saamiseks. Sellest tulenevalt tugevdab EAK koostööd ametiasutustega (ministeeriumid, ametid, inspeksioonid), et parandada akrediteerimise alase info kättesaadavust ja selle rolli mõistmist regulatiivsetes protsessides.

Lisaks arendab EAK veebiplatvormi, et muuta akrediteerimisalane teave hõlpsamini kättesaadavaks kõikidele osapooltele k.a klientidele. See annab võimaluse olla kursis akrediteerimismaailmas toimuvaga ja muudatustega, tugevdades koostööd ning aidates mõista akrediteerimise mõju kvaliteedi tagamisele ja turu usaldusväärsusele.

Tegevussuunad:

- Korraldada akrediteerimisalaseid koolitusi ja infopäevi.
- Tutvustada akrediteerimise rolli ametkondadele, eelkõige regulatsioonide ja õigusaktide väljatöötamise eest vastutavatele isikutele.
- Tutvustada akrediteerimise rolli haridus- ja teadusasutustes.
- Töötada välja EAK ja akrediteerimist tutvustav juhendmaterjal.
- Luua uus ja ajakohastatud veebiplatvorm ja avaldada ajakohast akrediteerimisalast infot.

Soovitavad tulemused:

- ✓ Akrediteerimisalased koolitused ja infopäevad toimuvad regulaarselt ja osalejate arv on kasvanud strateegiaperioodi jooksul vähemalt 20% (2025 aastal – koolitused 103 osalejat; infopäev 190 osalejat).
- ✓ Akrediteerimist käsitlevad õigusaktide eelnõud ja skeemiomanike ootused jõuavad EAK-ni õigeaegselt, võimaldades efektiivset kaasamist ja asjakohast reageerimist.
- ✓ Vahetatud akrediteerimisalast infot õigusaktide ja õigusaktide eelnõude eest vastutavate ametiasutuste ametnikega.
- ✓ Ametiasutustele on koostatud akrediteerimisalane juhendmaterjal.
- ✓ Akrediteerimisalased tutvustusüritused toimuvad aastas vähemalt kahes haridus- ja/või teadusasutustes.
- ✓ Uuendatud veebiplatvorm on edukalt kasutusele võetud ning ligipääs akrediteerimisalasele infole on tõhustatud interaktiivsete lahenduste abil.
- ✓ Üldine rahulolu akrediteerimisalase info edastamise ja muudatustest teavitamise osas on kasvanud tänaselt 4,2 pallilt 4,5 pallini (viie palli süsteemis).

Kokkuvõte

Eesti Akrediteerimiskeskuse strateegiline tegevuskava aastateks 2026–2030 keskendub akrediteerimisteenuste arendamisele, akrediteerimisalase teadlikkuse tõstmisele ning kvaliteetse ja usaldusväärsuse akrediteerimisteenuse pakkumisele.

Eesmärk on pakkuda akrediteerimisteenust, mis vastab Eesti era- ja avaliku sektori vajadustele ja toetada kvaliteediinfrastruktuuri arengut. Strateegia edukas elluviimine tagab EAK jätkuva positsiooni usaldusväärse ja tunnustatud akrediteerimisasutusena nii Eestis kui ka rahvusvahelisel tasandil.